

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
VII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ
ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ»

26-27 ЛЮТОГО 2026 РОКУ

м. Запоріжжя

<i>Моргунова С.А., Школова О.П., Дмитрієв В.С., Ганошенко Ю.А.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ ЗА РЕГУЛЬОВАНИМИ СПЕЦІАЛЬНОСТЯМИ, НА ПРИКЛАДІ ЗАПОРІЗЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИНОГО УНІВЕРСИТЕТУ.....	198
<i>Назаренко О.В., Солов'юк О.О.</i>	
РОЛЬ СИМУЛЯЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ПАРАМЕДИКІВ.....	199
<i>Онопченко С.Р., Сіусіюка В.Н., Курюченко М.М., Кuryliuk O.D., Kolokot N.H.</i>	
EDUCATIONAL POTENTIAL OF THE CASE STUDY METHOD IN TEACHING OBSTETRICS AND GYNECOLOGY AT ZAPORIZHZNIA STATE MEDICAL AND PHARMACEUTICAL UNIVERSITY	201
<i>Пучков В.А., Сюсюка В.Г., Ганжій І.Ю., Богуславська Н.Ю., Онопченко С.П.</i>	
ПІДГОТОВКА ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ З ДИСЦИПЛІНИ «АКУШЕРСТВО ТА ГІНЕКОЛОГІЯ» В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ.....	204
<i>Редько І.І., Левчук-Воронцова Т.О.</i>	
ПРОБЛЕМИ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	206
<i>Самойленко О.В., Черпак М.Є.</i>	
ВПЛИВ СНАТГРТ ВПЛИВАЄ НА СПІЛКУВАННЯ ТА РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ.....	207
<i>Сидоренко О.В.</i>	
САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ САМООСВІТНЬОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....	209
<i>Сюсюка В.Г., Сергієнко М.Ю., Онопченко С.П., Пучков В.А., Рослік О.А.</i>	
ДОСВІД ПРОВЕДЕННЯ ІСПИТУ СЕРЕД СТУДЕНТІВ V КУРСУ НА КАФЕДРІ АКУШЕРСТВА І ГІНЕКОЛОГІЇ ЗДМФУ.....	210
<i>Трегуб С.Є.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ В МЕДИЧНИХ ВИЩАХ ДИСТАНЦІЙНО В УМОВАХ ВІЙНИ.....	212
<i>Федько О.Ю.</i>	
МІСЦЕ УСНОГО ІСПИТУ З ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)» У СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ.....	213
<i>Хіміч С.Д., Тульчинський Г.В., Превар А.П., Ольхом'як О.О., Хіміч О.С.</i>	
ПІДГОТОВКА ХІРУРГІЧНИХ КАДРІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ: СКЛАДНОЩІ, ПРОБЛЕМИ ТА ЗДОБУТКИ.....	214
СЕКЦІЯ 8. МЕДИЦИНА В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ	
<i>Амма А.В.</i>	
КОМУНІКАТИВНІ МЕХАНІЗМИ ПОДОЛАННЯ ВІДЧУЖЕННЯ ЛЮДИНИ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ.....	218
<i>Бельдій О.В.</i>	
ДО ПИТАННЯ ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ ЦІННОСТІ ЖИТТЯ У ДОСВІДІ ВІЙНИ.....	219
<i>Гончаренко Є.О.</i>	
БІОАНТРОПОСОЦІОЛОГІЯ ЯК МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕНЬ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА..	220
<i>Дейніченко О.В., Ковальов К.О.</i>	
ВПЛ-Self-SAMPLING ЯК ІНСТРУМЕНТ СКРИНІНГУ РАКУ ШИЙКИ МАТКИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	222
<i>Дейніченко О.В., Нікіфоров О.А.</i>	
ДЕМОГРАФІЧНІ ВИКЛИКИ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ: КЛІНІЧНИЙ МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНИЙ АНАЛІЗ.....	223
<i>Іванько О.Г.</i>	
ЛАНДШАФТНИЙ ПАРК ЯК ВАЖЛИВА РЕКРЕАЦІЙНА ЗОНА ЗДМФУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО РОЗВИТКУ В ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД.....	225
<i>Козловець М.А.</i>	
СОЦІАЛЬНЕ САМОПОЧУТТЯ УКРАЇНЦІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ.....	226

ПІДГОТОВКА ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ З ДИСЦИПЛІНИ «АКУШЕРСТВО ТА ГІНЕКОЛОГІЯ» В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Пучков Володимир Анатолійович, кандидат медичних наук, доцент ЗВО;

*Сюсюка Володимир Григорович, доктор медичних наук,
завідувач кафедри, професор ЗВО;*

Ганжій Ірина Юріївна, доктор медичних наук, професор ЗВО

Богуславська Наталія Юріївна, кандидат медичних наук, доцент ЗВО;

*Онопченко Світлана Павлівна, кандидат медичних наук, асистент
кафедра акушерства і гінекології,*

Запорізький державний медико-фармацевтичний університет

Анотація. За останній рік наукова спільнота присвятила чимало робіт з теми удосконалення освітніх послуг в період воєнного стану. Війна висунула нові виклики перед закладами вищої освіти в Україні. Тому, підготовка лікарів-інтернів акушерів-гінекологів потребує адаптації програм навчання, впровадження нових клінічних сценаріїв та посилення практичної складової, орієнтованої на роботу в ситуаціях підвищеної небезпеки. Пошук нових форм, методів, засобів навчання, психологічної підтримки сприятиме розвитку стресостійкості та підвищенню здатності діяти в кризових ситуаціях і надавати допомогу пацієнткам у найскладніших обставинах.

Ключові слова: соціально-педагогічна підтримка, лікарі інтерни, якість підготовки, війна, міждисциплінарна інтеграція.

Abstract. Over the past year, the academic community has devoted considerable attention to improving educational services during the period of martial law in Ukraine. The war has posed new and unprecedented challenges for higher education institutions, particularly in the field of medical training. Consequently, the preparation of obstetrics and gynecology interns requires the adaptation of training programs, the introduction of updated clinical scenarios, and the strengthening of the practical component aimed at functioning in high-risk environments. Exploring new forms, methods, and tools of instruction, alongside providing psychological support, contributes to the development of stress resilience and enhances the ability of future specialists to act effectively in crisis situations and deliver care to patients under the most challenging circumstances.

Keywords: social and pedagogical support; medical interns; quality of training; wartime conditions; interdisciplinary integration.

Повномасштабна військова агресія проти України суттєво вплинула на систему охорони здоров'я, зокрема на підготовку лікарів-інтернів [1, 2, 3]. Сучасні умови прифронтових регіонів формують новий формат акушерсько-гінекологічної допомоги [4, 5, 7]. Підготовка лікарів-інтернів у такій ситуації відбувається в умовах підвищених ризиків, нестабільного безпекового середовища та значного збільшення кількості ургентних випадків [4, 7]. Акушерсько-гінекологічна служба зазнає особливих викликів, адже вагітні та новонароджені є однією з найбільш вразливих категорій пацієнтів [8, 9]. Підготовка лікарів-інтернів акушерів-гінекологів потребує адаптації програм навчання, впровадження нових клінічних сценаріїв та посилення практичної складової, орієнтованої на роботу в ситуаціях підвищеної небезпеки [5, 7]. Повітряні тривоги, вимушені переміщення до укриттів, ризики обстрілів, перебої з електропостачанням, обмеження в пересуванні – усе це створює перешкоди для проведення занять, планових маніпуляцій та вимагають гнучкого планування навчального процесу (зміни розкладів, наявність приміщень, як місць для теоретичної частини занять) [4, 5].

У прифронтових регіонах спостерігається збільшення кількості ускладнених вагітностей, зокрема: передчасних пологів, прееклампсії, стрес-індукованих акушерських ускладнень, випадки травм у вагітних [8, 9, 10]. Для інтернів це означає зростання кількості складних клінічних випадків та потребу в швидкому прийнятті рішень [6]. Значна частина пацієнток має ознаки тривожних розладів або посттравматичного стану [4, 7]. Лікарі-інтерни, як і наставники працюють в умовах реальної загрози життю, що супроводжується:

тривожністю, емоційним виснаженням, ризиком професійного вигорання [5,7]. Також підготовка інтернів вимагає знань алгоритмів дій у разі екстреної евакуації пацієнток, зокрема вагітних, роділь, породіль та новонароджених .

На кафедрі акушерства і гінекології ЗДМФУ з початку військової агресії пройшли навчання 83 лікарів-інтернів за спеціальністю «акушерство і гінекологія». Для їх теоретичної та практичної підготовки кафедра має 2 акушерські бази (КНП Територіального медичного об'єднання «Здорова родина» ЗОР, КНП Міська лікарня екстреної та швидкої медичної допомоги ЗМР). За час військової агресії як на території університету, так і на клінічних базах облаштовані укриття та розроблені алгоритми дій для лікарів-інтернів, так і співробітників університету щодо безпечного навчання під час повітряної тривоги. В укриттях створені умови для проведення теоретичної частини навчання.

Програма підготовки в інтернатурі з акушерства і гінекології включає також додаткові програми – в тому числі ДП 4 «Симуляційне навчання». Саме симуляційне навчання відіграє важливу роль у оволодінні клінічними компетентностями, особливо для відпрацювання практичних навичок при невідкладних станах в акушерстві і гінекології як в індивідуальній, так і в командній роботі лікаря. Симуляційне навчання є саме тим підготовчим етапом для навчання на рівні незалежної практики, коли лікар-інтерн надає допомогу або виконує процедуру без втручання керівника. У підготовці лікарів-інтернів активно використовуються системи освітньої програми віртуальних клінічних сценаріїв «Body Interact – clinical reasoning education», що дозволяє сформувати клінічне мислення, а також стандартизований підхід до ведення пацієнток з найбільш поширеними патологічними станами. На кафедрі акушерства і гінекології ЗДМФУ, завдяки використанню платформи Microsoft Teams, проводиться демонстрація навчальних відеороликів та презентацій, а також у лікарів-інтернів є можливість участі в науково-практичних конференціях.

Враховуючи, що навчання відбувається в умовах, які супроводжується психологічним навантаженням – навчальні програми додатково включають модулі з ментального здоров'я, психологічної підтримки та стрес-менеджменту. Викладачі організують тренінги зі стресостійкості, групові обговорення складних випадків, залучають психологів медичних закладів. Інтерни навчаються тактикам кризової комунікації, веденню вагітних з психосоматичними проявами. Особливу увагу приділяють конфіденційному й етичному веденню жінок, які пережили насильство або перебували в зоні бойових дій (без будь-яких деталей). Однак слід зазначити, що попри значні труднощі, підготовка інтернів у Запорізькому державному медико-фармацевтичному університеті має і свої переваги. Інтерни здобувають навички роботи в екстремальних умовах, зокрема: ведення пологів у ситуації ризику, надання невідкладної допомоги при травмах вагітних, організації медичної евакуації матері та дитини.

Таким чином, програма підготовки інтернів акушерів-гінекологів в Україні потребує внесення низки змін в навчання, а саме: необхідність включення модулів з домедичної допомоги, військової медицини, тактичної поведінки та ведення вагітних у зоні ризику, психологічної підтримки інтернів, а саме введення регулярних зустрічей із психологом, проведення тренінгів з стресостійкості та супервізії.

Підсумовуючи можна стверджувати, що підготовка лікарів-інтернів акушерів-гінекологів у прифронтових регіонах України є складним, але критично важливим процесом. В умовах війни формується новий тип фахівця – висококваліфікований, стресостійкий, здатний діяти в кризових ситуаціях і надавати допомогу пацієнткам у найскладніших обставинах. Інноваційні підходи, міждисциплінарна інтеграція та вчасна психологічна підтримка здатні значно підвищити якість підготовки молодих лікарів та зміцнити систему акушерсько-гінекологічної допомоги в Україні.

Список використаних джерел

1. Ministry of Health of Ukraine. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro internaturu: Nakaz No. 1254 vid 22.06.2021. Kyiv: MoH; 2021. Internet. Available from: <https://iplex.com.ua/doc.php?code=z1081-21&from=360>

2. Ministry of Health of Ukraine. Pro zatverdzhennia prymirnykh program pidhotovky v internaturi za spetsialnistamy 'Akusherstvo ta hinekolohiia': Nakaz No. 1219 vid 14.07.2022. Kyiv: MoH; 2022. Internet. Available from: <https://ips.ligazakon.net/document/MOZ33989>
3. Ministry of Health of Ukraine. Pro zaluchennia likariv-interniv ta deiakykh inshykh osib pid chas voiennoho stanu: Nakaz No. 385 vid 27.02.2022. Kyiv: MoH; 2022. Internet. Available from: <https://docs.dtkr.ua/doc/v0385282-22>
4. FIGO. Conflict in Ukraine: Protecting the health and rights of women and girls - Statement. 2022. Internet. Available from: <https://www.figo.org/resources/figo-statements/conflict-ukraine-ensuring-health-and-rights-women-and-girls>
5. Inter-Agency Working Group (IAWG). Minimum Initial Service Package (MISP) for Sexual and Reproductive Health — Reference (Inter-Agency Field Manual). Internet. Available from: <https://unfpa.org/sites/default/files/resource-pdf/MISP-Reference-English.pdf>
6. Kumar A, Sturrock S, Wallace EM, Nestel D, Lucey D, Stoyles S, et al. Evaluation of learning from Practical Obstetric Multi-Professional Training and its impact on patient outcomes in Australia using Kirkpatrick's framework: a mixed methods study. *BMJ Open*. 2018;8(2):e017451. doi:10.1136/bmjopen-2017-017451. Available from: <https://bmjopen.bmj.com/content/8/2/e017451>
7. UNFPA Ukraine. Sexual and reproductive health and rights assessment in Ukraine: Desk review. Kyiv: UNFPA; 2025 Jan 24. Internet. Available from: <https://ukraine.unfpa.org/en/publications/sexual-and-reproductive-health-and-rights-assessment-ukraine-desk-review>
8. World Health Organization. WHO recommendations on maternal health: guidelines approved by the WHO Guidelines Review Committee. 2nd ed. Geneva: WHO; 2023. Internet. Available from: https://files.magicapp.org/guideline/e9a08688-eb2a-490b-903c-a65ecd01f881/published_guideline_7000-1_0.pdf
9. World Health Organization. WHO recommendations: intrapartum care for a positive childbirth experience. Geneva: WHO; 2018. Internet. Available from: <https://www.who.int/publications/i/item/9789241550215>
10. World Health Organization; UNFPA; UNICEF. Managing complications in pregnancy and childbirth: A guide for midwives and doctors. 2nd ed. Geneva: WHO; 2017. Internet. Available from: <https://www.who.int/publications/i/item/9789241565493>

ПРОБЛЕМИ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ

*Редько Ірина Іванівна,
доктор медичних наук, професор;
Левчук-Воронцова Тетяна Олегівна,
кандидат медичних наук, асистент,
кафедра дитячих хвороб,
навчально-науковий інститут післядипломної освіти,
Запорізький державний медико-фармацевтичний університет*

Післядипломна медична освіта є ключовим елементом безперервного професійного розвитку лікарів та інших медичних фахівців. Вона забезпечує оновлення знань, опанування нових клінічних протоколів, технологій діагностики та лікування, а також формування практичних навичок, необхідних для реагування на сучасні виклики системи охорони здоров'я.

Війна в Україні суттєво змінила підходи до післядипломного підвищення кваліфікації лікарів. Перехід на дистанційне навчання став вимушеним, водночас дистанційна освіта стала необхідною та безальтернативною формою забезпечення безперервного навчального процесу. В умовах війни післядипломний етап медичної освіти має низку специфічних особливостей. Слухачами є практикуючі лікарі, які поєднують навчання з клінічною роботою, часто в умовах надмірного навантаження, дефіциту кадрів, постійних чергувань та психологічного стресу. Частина фахівців працює в прифронтових регіонах або змушена була змінити місце проживання через внутрішнє переміщення. У таких умовах дистанційна форма навчання стала фактично єдиною можливістю продовжувати післядипломну освіту.